

Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Seviyelerini Sosyo-Ekonomik Parametreler Bakımından İncelenmesi

Bülent DURAN¹, Mehmet Mustafa YORULMAZLAR²

ÖZET

Ege bölgesinde yer alan Spor Bilimleri Fakültelerinin spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik seviyelerinin çeşitli sosyo-kültürel parametreler bakımından incelenmesi çalışmanın amacını oluşturmuştur. Çalışma, tanımlayıcı araştırma modeli temellidir. Veriler yapılandırılmış sorulardan oluşan anket formuyla elde edilmiştir. Anket formu iki bölümden ve kırk sekiz sorudan oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin girişimcilik seviyelerini belirlemek için Yıldız ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” uygulanmıştır. Toplamda otuz altı adet sorudan oluşan ölçeğin güvenilirliğine yönelik yapılan çalışmada güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ikinci bölümde demografik niteliklerin ortaya konulması için on iki adet soru yöneltilmiştir. Çalışmanın ana kütlelerini Ege Bölgesindeki devlet üniversitelerinin spor bilimleri fakültelerinin bünyesinde yer alan spor yöneticiliği bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Örnek kütleye seçilen bireyler önce alan örnekleme yöntemi ile; Denizli, Uşak ve Kütahya illerinde faaliyet gösteren spor bilimleri fakültesinin spor yöneticiliği bölümü öğrencileri basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Ana kütle sayısı 978 örneklem sayısı ise 360 birey olarak tespit edilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Ki-kare (X^2) test istatistiği kullanılmıştır. Yapılan X2 analizi sonucunda spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ailelerin gelir düzeyleri, kimseyle paylaşmadıkları iş fikri, yaşları arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p<0,05$). Buna karşın üniversite öğrencilerinin buldukları sınıfları, sürekli ikamet ettikleri yer, girişimcilikle ilgili ders ya da eğitim alıp almadıkları, çalışma durumları, staj yapma durumları, üniversiteye giriş şekilleri, öğrenim şekilleri ve lisanslı sporculuk yılları ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$). Genel itibarıyla öğrencilerin girişimcilik düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: girişimcilik, spor yöneticiliği, yönetim.

ABSTRACT

The aim of the study was to examine the entrepreneurship levels of the students of the Sports Management Department of the Faculty of Sport Sciences in the Aegean region in terms of various sociocultural parameters. The study is based on a descriptive research model. The data were obtained through a questionnaire consisting of structured questions. The questionnaire consists of two parts and forty-eight questions. The “Entrepreneurship Scale” consisting of thirty-six questions aimed to determine entrepreneurship levels were applied in the first part of the questionnaire to the students of the sports management department. In the first part of the questionnaire, “Entrepreneurship Scale for University Students” developed by Yıldız and Sümbül (2009) was applied to determine the entrepreneurship levels of students. In the study conducted for the reliability of the scale, the reliability coefficient was calculated as Cronbachalpha = 0,90. In the second part, twelve questions were asked to reveal the demographic characteristics. The main mass of our study is the students of the sports management department within the sports science faculties of public universities in the

¹ İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul /TÜRKİYE

² Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul /TÜRKİYE

Aegean region. The individuals selected for the sample mass are firstly determined by field sampling method; The students of the sports management department of the faculty of sports, operating in the provinces of Denizli, Uşak and Kütahya, have been identified by simple random sampling method. The number of main masses was determined as 978 and the number of samples as 360 individuals. Chi-square (X^2) test statistics were used to evaluate the obtained data. As a result of the X^2 analysis, significant relationships were found between the income levels of families of the sports management department, the business ideas that they did not share with anyone, and their ages ($p < 0.05$). On the other hand, it was concluded that there was no significant relationship between the classes in which university students were, their place of residence, whether they took courses or training related to entrepreneurship, their working status, their internship status, their way of entering university, their education, and their licensed sportsmanship and entrepreneurship levels ($p > 0.05$). In general, students' entrepreneurship levels were high.

Keywords: entrepreneurship, management, sports management,

GİRİŞ

Günümüzde girişimcilik dünyanın önde gelen ülkelerinin gündeminde yer almaya başlamıştır. Ulusların birbirleri ile olan ilişkinin üst seviyeye çıkması ve değişimi şu anki vaziyet ve dünya ekonomisinin sistemi, girişimciliği öne çıkaran sosyoekonomik organizasyon biçimini tüm dünyada zorunluluk haline getirmektedir. Dünyanın iktisat yapısının, rekabete önem veren piyasa iktisadına dönüşmüş olması ve iktisat sisteminin global olması her ülkenin piyasasının birbirlerine olan gereksinimini arttırmıştır. Söz konusu gereksinime üretim faktörleri ve ürünlerin dünya pazarındaki değişim hızları, ulusal piyasayı uluslararası piyasalara geçmiş dönemlerden fazla bağımlı kılmıştır. Bu sebeple ülkeler, iktisat yapısını ülkelerin üretim ve tüketim dengesini ve genel olarak küresel iktisadın takip ettiği başlıca eğilimi baz alarak organize etme durumundadırlar. Bu bağlamda yerel ve ulusal pazarlar üretimin yönünü, çeşitliliğini ve genel özelliklerini belirleme fonksiyonlarını küresel pazar karar vericilerine devretmişlerdir. Dünya pazarlarında yer alabilmek, rekabet kapasiteleri çok iyi bulunan gelişkin iktisadi yapıdaki ülkelerle rekabet edebilen iktisadi yapıyla mümkündür. Yüksek rekabet yeteneğine varabilmek ise, kaliteli, miktarı fazla ve değişim hızı fazla günün şartlarına uyumlu tasarımlarla üretim yapmaya ve genel manada üretim kapasitelerinin yükselmesiyle mümkündür. Bu durum, girişimci merkezli bir organizasyon yapısının oluşturulmasını gerektirmektedir.

Ege bölgesinde spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilik seviyesinin bazı sosyo ekonomik parametreler açısından belirlenmesi çalışmamızın amacını oluşturmaktadır. Son yıllarda spor hizmetlerine olan talep giderek yükselmektedir. Yükselen bu talep karşısında ihtiyaçları gidermek için kaliteli spor ürününe ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kaliteli ürünün en optimal bir biçimde üretilmesi için, spor alanında özellikle de spor yöneticiliği alanında

eğitim almış girişimcilere ya da yatırımcılara ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak spor yöneticiliği eğitimi alanların bu konuda ne düşündükleri ya da ne kadar girişimcilik ruhuna sahip oldukları hem girişimcilik hem de i girişimcilik bakımından önemlidir. Çalışma hem kamu ve özel sektörde istihdam edilecek hem de kendi spor işletmelerini kurabilecek spor yöneticilerinin girişimcilik seviyeleri hakkında bilgi üretecektir.

Girişimciliğin Kavramsal Boyutları

İktisadi proste oluşturduğu değerler açısından, girişimcilik, durumsal kazançtan ziyade, yapısal iktisadi değer üretmenin başlıca araçlarından birisidir. Müftüoğlu'nun da vurguladığı gibi, girişimcilik sadece para kazanmak değil, aynı zamanda iktisadi değer meydana getirmektir (Müftüoğlu, 1995). Küçük miktarlardaki birikimin sermayeye dönüşmesi ve kullanılmayan üretim faktörlerinin ekonomiye kazandırılması, emek faktörünün verimliliğinin yükseltilmesi ve iktisadi değer taşıyan etkin ve hızlı değişimi yapılabilen, katma değerleri yüksek ürünlerin üretilmesi, dünya ekonomisindeki toplam üretim ve tktimin eğilimlerinin izlenip üretim ortamının bu duruma uyabileceği şekilde devamlı tekrardan organizasyonu esnetilmiş örgüt şeklini uyarlayan özel girişimle olasıdır. Bu açıdan mteşebbisliğin, genel ekonomide büyümenin operasyonunda kullanılmış bir üretim faktörü olduğu düşünülür. Gelişmiş ekonomiye sahip olan ülkelerin tecrübesi irdelendiğinde o ülkenin başarısının arkasında girişimciliğin bulunduğu görülmektedir.

Küresel rekabetin şartlarının giderek zorlaştığı bir ekonomi yapısında ulusların varlığını devam ettirebilmeleri, ulusların gelişme seviyeleri ile bağlantılıdır. Uygarlığın gelişme aşamalarında ağırlıklı olarak, sanayi toplumunun bilgi toplumu haline dönüşmesiyle, girişimcilik ulusların nezdinde önem kazanmıştır. Girişimciliğin ilerlemesiyle yeni fırsat öneren düşünceler, üretim faktörleri sayesinde, ekonomide gelişmiş mal ve hizmetlerin çoğalmasına yol açmıştır. Girişimcilik sadece ekonomik kalkınmaya yol amamış diğer taraftan istihdam meydana getirme ve toplumun sosyal olarak gelişmesini sağlamış ve sosyoekonomik düzeyin yükselmesine katkıda bulunmuştur. Başlangıç İnsanın varoluşuna kadar giden girişimcilik kavramı günümüzde de önemini arttırarak sürdürmektedir (Aşkın, Nehir, Vural, 2011).

Küresel olarak iktisadi gelişimin, inovasyonla beraber önemli faktörlerinden birisi olan girişimcilik, zaman ilerledikçe önemini arttırmaktadır. Oluşturduğu iş imkanları yoluyla istihdama kayda değer katkılar sunabilmesi, elde bulunan ekonomik sermayeyi verimliliği daha fazla olan sahaya kaydırması, yenilikçiliği ve sürekli değişimlerin öncüsü olan gelişmelere imkân sağlamasıyla girişimcilik, ülke ekonomileri yönünden rekabetin yoğun bir

şekilde meydana geldiği küresel ekonomide önemli yer tuttuğu görülmektedir. Fransızca kökenli bir kelimedir ve “bir şey yapmak” manasına gelen “entreprendre” kelimesinden türemiştir. Ekonomik terim olarak ilk defa 18. yüzyılda, İrlandalı olan ve Paris’te bankacı olan Richard Cantillon isimli kişi kullanmıştı. Cantillon, 1755 tarihinde “Essai sur la nature du commerce en general” adlı eserinde, girişimcinin en önemli özelliği olan risk almak olduğunu belirtmiştir. Fransız iktisatçı Jean Baptiste Say’da girişimci teriminden literatürde söz etmiştir. John Stuart ile İngiliz yazınındaki kullanımı ise 19. yüzyıl civarındadır (Çetindamar, 2002). Say ise Cantillon’un isimlendirdiği girişimci kavramını geliştirerek; “girişimcilerin risk almaları niteliğiyle beraber üretim faktörlerinin toplanması, örgütlenişi ve koordineli bir şekilde idare edilmesinde girişimcinin elinde bulunması gereken şahsi nitelikler kısmını eklemiştir. (Hisrich ve Peters, 1995). Cantillon’ girişimciyi, kar elde etmek amacıyla yapılacak olan faaliyet/faaliyetleri organize eden ve faaliyetlerin başarısız olma olasılığı durumunda başarısızlığı kabul eden bireydir. Ekonomik uğraşlar manasında girişimcilerin önemini, risk yüklenen ve belirsizlik hallerinde ne biçimde hareket yapılması gerektiğini bilebilme yeteneği açısından değerlemiştir (Börü, 2006).

Girişimcilik, aslında görülmeyen piyasa olanaklarını öngörmek, bu öngörüden doğrusunu seçmek, değerlemek ve sonrasında kesin olmayan bir çevrede inovasyon sağlayabilme yeteneğidir. Bu yetenek üzerinde etkili olan etmenler vardır etki eden bir takım esas etkenler vardır (Ferrante, 2005). Bu etkenler; başarı ihtiyacı, denetim merkezi, risk alma trendi, belirsizlik karşısında esnek olma, öz güvenli ve yeniliğe açık olmaktır (Bozkurt ve Erdurur, 2013). Öte yandan, girişimcilik ile ilgili belirtilmek istenen değişik bir tutumda vardır; bu açıdan girişimciliği tarif eden iki okuldan söz edilmektedir. Farklı düşünceleri ve pratiği benimseyen okullar, “İktisat Okulu” ve “Eğitim Okulu” biçiminde ayrılmışlardır. İktisat okulunu savunanlar, girişimcinin işletmeleri inşa ettiğini ve bu sayede yeni bazı meslek branşları oluşturdukları ve bu sayede iktisadi manada bir değer meydana getirerek ulusların sosyoekonomik düzeylerinin yükselmesi ve refah seviyelerinin yükselmesinde rol aldıklarını belirtmektedirler (Casson, 1990). Eğitim okulu taraftarlarıysa, girişimciliğin daha geniş bir kavram ve uygulama alanının var olduğunu söylemektedirler. Bu düşüncelerinin yanı sıra bireylerin girişimci davranış biçimleri oluşturmalarında girişimcileri bu yönde harekete geçmelerinde güdüleyen çeşitli motivasyon araçlarına gereksinim duyulduğunu söyleyerek, girişimcinin üstlenmek zorunluluğunda bulunduğu çeşitli sorumluluk ve çözümleri gerekli çeşitli problemlerin var olduğunu söylemektedirler. Bununla birlikte işletme tipi girişimcilik terimi, bireylerin işletme içerisinde birer girişimci gibi hareket ettiği bir yapı olduğunu

söylemektedirler. Girişimcilik, kişilerin var olan hayal güçlerini kullanmalarını, yaratıcı olmalarını, sorumluluk üstlenmelerini, düşüncelerin iyi organize etmelerini ve tanımlamalarını, karar almalarını ve geniş bir yapı içerisinde diğerleri ile ilişki kurmalarını içermektedir (Bridge vd., 1998). Schumpeter tarafından tarif edilen girişimcilik kavramı geniş bir kitle tarafından desteklenmiştir. Joseph A.Schumpeter girişimcilik kavramını tanımlarken “yenilik” terimini düşüncesinin tam ortasına koymuştur. Schumpeter’e (1961) göre girişimci insanların gereksinimi olan bir takım yeni ürünler üretmeyi başaran, yeni üretim süreçleri oluşturabilen, üretmiş olduğu ürünlerden veya hizmetlerden kâr elde edeceği pazar bulabilen, üretim için gerekli yeni kaynaklar toplayabilen ve yeni oluşum biçimleri ortaya çıkartabilen, yeni oluşumların ışığı altında işletme bakımından yeni değişiklik ve farklılık sağlayarak mevcut iktisadi sistemde radikal değişiklik meydana getiren bireydir. Bu tür girişimi ise yıkıcı girişimcilik biçiminde adlandırmaktadır (Yıldız, 2007). Girişimcilik kavramı hakkında bugün literatürde çok farklı tanımlamalar olsa bile yapılan neredeyse tüm tanımlamaların ortak noktasında; inovatif düşünmek, pazarda var olan fırsatı görebilmek, yeni bir iş oluşturmak, yeni bir ürün geliştirmek gibi benzer terimlerde kesiştiği söylenebilir. Bunun yanı sıra girişimcilik niteliğine sahip kişilerin kendilerine özgü farklı ve değişik karaktere sahip olmaları ve bu doğrultuda farklı girişimcilik biçimleri göstermeleri, girişimcilik kavramının ifade edilmesinde tam bir bütüncül yaklaşım olmamasına sebebiyet vermektedir. Ciddi başarılar elde etmiş olan girişimcilerin sahip oldukları benzer özellikler üzerine yapılan araştırmalarda ise genel anlamda “gözlem yapabilmek”, “işe ve görevlere bağlanmak”, “liderlik yapabilmek”, “belirsizlikle baş edebilmek”, “risk alabilmek”, “objektif olmak”, “pratik zekâyaya sahip olmak”, “iyimserlik”, “ikna kabiliyetine sahip olmak”, “uzlaşma kabiliyeti”, “proaktif yönetim anlayışı ile çalışmak”, “azimli olmak” ve “bilgili olmak” tır (Bozgeyik, 2005; Döm, 2006: 27-28; Yıldız, 2007).

Girişimciliğin başlıca iki fonksiyonu vardır. İlki, sosyal ikincisi ise ekonomik fonksiyondur. Girişimcilik, ulusların iktisadi yapılarında yeni imkânlar meydana getirmekte, iktisadi manada gelişmeyi hızlandırmakta, yeni endüstriyel alanlar oluşturmakta (Carree ve Thurik, 2003; Van Praag ve Versloot, 2007), refah seviyesinin yükselmesinde ve bu gelişmelerin ulusun her kesiminde yaygınlaşarak orta sınıfın kalkınmasında (İlhan, 2005), bölgeler arasında gelişmişlik düzeylerindeki farklılığın giderilmesinde fonksiyoneldir (Özkul ve Dulupçu, 2007). Girişimciler tarafından geliştirilen yeni teknoloji sayesinde ulusun yaşam kalitesini yükseltecek yeni ürünlerin ve hizmetin ulusun yararına uygun arz edilecektir (Acsand Varga, 2005). Katma değer meydana getirmede, ekonomide inovatif bir üretim

sürecinin harekete geçirilmesinde, risk almada, yeniliklere açık ve lider özelliği nedeniyle, Ulusların toplumların değişimleri ve gelişmeleri aşamasında girişimcilik, sosyal bir fonksiyon yüklenir (Bozkurt vd., 2012).

The American Heritage Dictionary of the English Language, iç girişimciyi (intrapreneur) “büyük bir işletme de bir fikri, risk alma ve yenilik yapma yoluyla karlı son bir ürüne dönüştürme sorumluluğunu üstlenen kişi” olarak belirtmektedir. Gürol’un aktardığına göre Drucker, iç girişimcileri, “işletme içinde girişimci yetenek sergileyen kişiler” olarak tanımlarken, Miner, “kar gayeli işletmelerde prosesi yeniden kurgulanmış bir stratejinin parçası olarak yeni fonksiyonlar meydana getiren veya yeni fırsatları zorlayan “yenilikçi yöneticiler” biçiminde belirtmiştir (Gürol, 2000). Mesconda’da “işletme içerisinde çeşitli yenilikler meydana getiren bireyler” olarak tanımlamaktadır. (Pinchot,1985) iç girişimciyi, “işletme içinde her hangi bir iş fikrini uygulama sorumluluğunu yüklenen birey” olarak tanımlamaktadır. Girişimcinin yeni ürünlerin ve hizmetin icatçıları olmaları gerekmediğini, fakat girişimcilerin iş fikrini ya da ilk örneği (prototipi) karlı hale getirilmesinde beceri sahibi olduklarını belirtmektedir. Girişimciler, esas olarak karlı ürün ya da hizmetlerin arkasındaki bireylerdir. Ekip kurulmasında ve ekibin fikirlerini sevk ve idarede ileri seviyede başarılı olduklarını belirtmektedir. Girişimcilik prosesinin odağında iç girişimci yer almaktadır. İç girişimciler girişimcilik prosesinde, girişimcilik dünyası ile işletme dünyasını iç içe getirmektedir. İç girişimci, vizyonu olan ve var olan işletme içinde girişimsel ruhu ve atmosferi meydana getirme yükümlülüğünü üstüne alan biridir. Girişimcinin hayali, bir düşünce ya da bir fırsatı, karlı bir iktisadi ürüne dönüştürmektir. Bunun için bulunduğu işletme içerisinde yapılması gereken her şeyi yapmaktan çekinmez (Naktiyok, 2004:64).

Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik seviyelerinin incelenmesi, ilgili bölüme yeni bir bakış açısı ve sorumluluk getirebilecektir. Öğrencilere girişimcilik eğitimi veren ve girişimci özelliklere sahip olmasını tasarlayan, ilkin ABD’de ve onun eğitim sistemini izleyen Avrupa devletlerindeki üniversitelerde başlamıştır. Bu durum üniversitelerin girişimci birey yetiştirmeye önem verdiklerini göstermektedir.

Diğer taraftan spor, ülkemizde de önemli bir girişimcilik alanı olarak kendini göstermeye başlamıştır. Türkiye’de spora ve spor yatırımlarına olan ilginin hem kamu sektöründe hem de özel sektörde hızla arttığı görülmektedir.

Spor yönetimi konusu akademik bir disiplin olarak henüz yenidir. Kuzey Amerika’da 1980 yılında 20 spor yönetimi bölümü bulunmaktaydı. Bu bölümler 2001 yılında 200’e çıkmıştır. ABD’de 2007 yılında spor yönetimi bölümü sayısı 218, Kanada’da 12 kadardı

(Lussier ve Kimbal, 2008). Son 25 yıl göz önüne alındığında ülkemizde spor, spor yönetimi konusunda akademik eğitimi olmayan, gönüllü bireylerce yönetilmiştir. Spora verilen önemin artması, sporun ekonomik boyutunun belirginleşmesi, spor yönetimine olan önemi arttırmış ve yeni bir bilim dalı ortaya çıkmıştır (Donuk, 2007). Ülkemizdeki ilk olarak spor yönetimi kapatılan spor akademilerinin son sınıfında uzmanlık dersi olarak verilmekteydi (Doğu, 2011 s.227-243). Sporun gelişmesi üzerine spor yönetimi konusundaki ihtiyaçları karşılamak üzere 1992 yılından itibaren Önce Beden Eğitim ve Spor Yüksek Okulu bünyesinde sonra Spor Bilimleri Fakültelerinde Spor Yöneticiliği Bölümleri kurulmuştur.

Spor Yöneticiliği Bölümleri okuyan öğrencilerin spor işletmelerinde istihdam edilerek profesyonel yönetici olarak spor ürünü üretim sürecinde rasyonel katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bunun yanı sıra spor yöneticiliği bölümlerinden girişimcilerin de yetişmesi arzu edilir. Çünkü eğitimli spor yöneticilerinin spor alanında rasyonel ve verimli yatırımlar yapmaya ve yatırım yapmaya yönlendirmeye hazır oldukları varsayılabilir. Bu nedenle spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik seviyelerinin belirlenmesi, önemlidir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri, sosyo ekonomik parametrelerinden olan bu değişkenler şu şekilde belirlenmiştir. Spor yöneticiliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin sınıfları, ailelerinin gelir durumu, sürekli ikamet ettikleri yer, girişimcilik eğitime katılmış olmaları, çalışma durumları, staj yapma durumları, kimseyle paylaşmadığı kendine ait iş fikrine sahip olma durumu, üniversiteye giriş şekli, öğrenim şekli, sporculuk yılları, yaşları, olarak tespit edilmiştir. Bu parametrelere göre aşağıdaki hipotezler kurulmuştur. Spor Yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin sınıfları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin ailelerinin gelir durumu arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin sürekli ikamet ettikleri yer ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin girişimcilik eğitime katılmış olup olmamaları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin çalışma durumları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin staj yapma durumları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin kimseyle paylaşmadığı kendine ait iş fikri olup olmama durumları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin üniversiteye giriş şekilleri ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin öğrenim şekilleri ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin sporculuk

yılları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır, spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin yaşları ile girişimcilik seviyeleri arasında ilgi vardır.

YÖNTEM

Çalışma, tanımlayıcı araştırma modeli temellidir. Veriler yapılandırılmış sorulardan oluşan anket formuyla elde edilmiştir. Anket formu iki bölümden ve kırk sekiz sorudan oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin girişimcilik seviyelerini belirlemek için Yıldız ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” uygulanmıştır. Toplamda otuz altı adet sorudan oluşan ölçeğin güvenilirliğine yönelik yapılan çalışmada güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ikinci bölümde demografik niteliklerin ortaya konulması için on iki adet soru yöneltilmiştir. Çalışmanın ana kütesini Ege Bölgesindeki devlet üniversitelerinin spor bilimleri fakültelerinin bünyesinde yer alan spor yöneticiliği bölümünü öğrencileri oluşturmuştur. Örnek kütle seçilen bireyler önce alan örnekleme yöntemi ile Denizli, Uşak ve Kütahya illerinde faaliyet gösteren spor bilimleri fakültesinin spor yöneticiliği bölümü öğrencileri basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Ana kütle sayısı 978 örneklem sayısı ise 360 birey olarak tespit edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermiştir ($p>0.05$). Araştırma sonuçlarının değerlendirilmesinde ($p<0.05$) önem düzeyinde X^2 istatistik analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Spor Yöneticiliği Öğrencilerinin Girişimcilik Seviyelerine Göre Dağılımları

Girişimcilik düzeyi	Sıklık	%
36-64 Çok Düşük Girişimci	10	2,77
65-92 Düşük Girişimci	21	5,83
92-123 Orta Düzey Girişimci	43	11,94
124-151 Yüksek Girişimci	180	50,00
152-180 Çok Yüksek Girişimci	106	29,46
Toplam	360	100

Tablo 1’den de anlaşılacağı üzere; çalışmaya katılan spor yöneticiliği öğrencilerinin %2,77’si çok düşük girişimci, 5,83’ü düşük girişimci, %11,4’ü orta düzey girişimci, %50’si yüksek girişimci ve %29,46’sı çok yüksek girişimci seviyesindedirler. Spor yöneticiliği öğrencileri arasında girişimcilik seviyesi çok düşük olan 10, girişimcilik düzeyi düşük olan 21 birey, girişimcilik düzeyi orta seviye olan 43 kişi, girişimcilik seviyesi yüksek olan 180 kişi ve girişimcilik seviyesi çok yüksek olan 106 birey olarak belirlenmiştir. Çalışmaya katılan spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilik seviyelerinin genel olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Spor Yöneticiliği Öğrencilerinin Girişimcilik Seviyeleri İle Sahip Oldukları Sosyo-Ekonomik Parametreler Arasındaki İlgıye Yönelik X^2 Analizi

Hipotezler	X^2	SS	P
1. Spor yöneticiliği öğrencilerinin sınıfları ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	2,332	4	0,845
2. Spor yöneticiliği öğrencilerinin ailelerin aylık geliri ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	31,917	16	0,012
3. Spor yöneticiliği öğrencilerinin sürekli ikamet ettikleri yer ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	28,455	24	0,561
4. Spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilikle ilgili eğitim ya da ders alma durumları ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	7,353	4	0,220
5. Spor yöneticiliği öğrencilerinin çalışma durumları ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	2,569	4	0,001
6. Spor yöneticiliği öğrencilerinin staj yapma durumları ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	4,481	4	0,653
7. Spor yöneticiliği öğrencilerinin kimseyle paylaşmadığı kendine ait iş fikrine sahip olma durumu ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	39,622	8	0,005
8. Spor yöneticiliği öğrencilerinin üniversiteye giriş şekli ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	4,194	4	0,548
9. Spor yöneticiliği öğrencilerinin öğrenim şekli ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	2,709	4	0,703
10. Spor yöneticiliği öğrencilerinin lisanslı sporcu yılları ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	15,401	12	0,211
11. Spor yöneticiliği öğrencilerinin yaşları ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilgi	39,622	8	0,008

Tablo 2’den de görüleceği üzere, spor yöneticiliği öğrencilerinin sınıfları ile girişimcilik düzeyleri arasında ilgi bulunmamaktadır ($p>0.05$) olarak bulunmuş ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin ailelerinin gelir seviyeleri ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilgi vardır ($p<0,05$) ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Girişimcilik seviyesi en yüksek olan grup 1201-2500 arası ile aylık geliri olanlardır. Aile aylık geliri 1201- 2500 olan spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri, aylık geliri 2500 ve üstü olan spor yöneticiliği öğrencilerinden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan aile geliri azalan spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri de anlamlı bir şekilde düşüş göstermektedir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin sürekli ikamet ettikleri ya da yaşadıkları coğrafi bölge ile girişimcilik seviyeleri arasında da anlamlı bir ilgi yoktur ($p>0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilikle ilgili eğitim ya da ders alma durumlarıyla ilgili girişimcilik seviyeleri arasında da anlamlı bir ilgi yoktur ($p>0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin çalışma durumları ile girişimcilik seviyeleri arasında anlamlı bir ilgi vardır ($p<0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Çalışan spor yöneticiliği öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri, çalışmayan spor yöneticiliği öğrencilerine göre daha yüksektir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin staj yapmalarıyla girişimcilik seviyeleri arasında anlamlı bir ilgi yoktur ($p>0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin kimseyle paylaşmadıkları iş fikrine sahip olmaları ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilgi vardır ($p<0,05$) ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Kimseyle paylaşmadıkları iş fikrine sahip olan spor yöneticiliği öğrencilerinin, girişimcilik seviyeleri yüksektir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin üniversiteye giriş şekilleriyle girişimcilik seviyeleri arasında anlamlı bir ilgi yoktur ($p>0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin öğrenim türleri ile girişimcilik seviyeleri arasında anlamlı bir ilgi yoktur ($p>0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin lisanslı spor yapmalar ile girişimcilik seviyeleri arasında anlamlı bir ilgi yoktur ($p>0,05$) ve H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Spor yöneticiliği öğrencilerinin yaşlarıyla girişimcilik seviyeleri arasında anlamlı bir ilgi vardır ($p<0,05$) ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Spor yöneticiliği öğrencilerinin yaşları ilerledikçe girişimcilik seviyeleri düşmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Girişimcilik, yeni fikir ve düşünceleri üretip bu fikir düşünceleri iktisadi hayata geçirebilmeyi belirtmektedir. Meydana gelen bu düşüncelerin üretim araçlarıyla doğru bir şekilde organize edilince, ekonomik ilerleme ve sosyoekonomik kalkınma beraberinde refah düzeyinin de yükselmesine imkân verecektir (Coulter (2001), Uluslar için girişimcilik, “inovasyon-keşfetme”, “yeni işletmelerin oluşması ve gelişmesi” ve “yeni iş imkanları

oluşturma” biçiminde ifade edilmektedir. Uzun bir geçmişe uzanan girişimcilik kavramı, bilhassa insanların makine toplumundan bilgi toplumuna geçiş süreciyle beraber ivme kazanmış ve önemi artmıştır. İlk olarak 1755 tarihinde Cantillon’un ortaya atmış olduğu girişimcinin özelliklerinin ifade edilmesiyle yazında geçen girişimcilik kavramının zaman içerisindeki serüveni esnasında bir çok akademik ve bilimsel çalışmaya konu olmuştur. Girişimciliğin başarı düzeyinin yükseltilerek iktisadi hayata kazandırılması amaçlanan bu araştırmalarda daha çok bireyin sahip olduğu girişimci özellikler araştırmanın esasını oluşturmuştur. Nesnelere sahip oldukları özelliklerine göre bir takım sınıflandırmalara tabi tutmak olan tipoloji kavramı, girişimci bireylerin sahip olduğu kişisel özellikleri dikkate alarak, deneysel araştırmalar ve kavramsal eşleştirmeler vasıtasıyla değişik girişimci türlerinin beraber hareket etmelerine imkân vermiştir. Bireyin, girişimcilik eğilimi ve isteğini belirleyen nedenler olarak; iktisadi kaynakları, eğitim seviyeleri, iş tecrübeleri, inançları, rol modelleri, ailesi, kültür ve bireysel karakteristikler olarak sıralanabilir (Özgüner, 2015). Bireyleri birbirlerinden ayıran bu temel farklılıklar sayesinde, girişimci tipolojileri meydana gelmektedir.

Araştırmada yapılan ki-kare testleri sonucunda katılımcıların girişimcilik düzeyi ile ailelerin gelir düzeyleri, kimseyle paylaşmadıkları iş fikri, yaşları ve öğrenim gördükleri okul ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı ilgiler saptanmıştır.

Yine aynı şekilde yapılan istatistikler sonucunda araştırma katılımcılarının girişimcilik düzeyleri ile buldukları sınıfları, sürekli ikamet ettikleri yer, girişimcilikle ilgili ders ya da eğitim alıp almadıkları, çalışma durumları, staj yapma durumları, üniversiteye giriş şekilleri, öğrenim şekilleri ve lisanslı sporculuk yılları arasında anlamlı bir ilgi olmadığı görülmüştür.

Spor yöneticiliği mezunlarının kendi iş fikirlerini üretmesi ve birer girişimci olmaları yolunda ilerlemeleri önem arz etmektedir. Çünkü ülkemizde kamuda az sayıda spor yöneticiliği bölümü mezunu istihdam edilmektedir. Son yıllarda yapılan atama sayılarına bakıldığında bu durum net bir şekilde görülmektedir. Girişimcilik hem spor yöneticiliği bölümü mezunları için bir istihdam fırsatı hem de artan talebin nitelikli yatırımcılarla karşılanması şansını doğuracaktır.

Özel sektörde, her türlü faaliyetin ardındaki itici güç girişimciliktir (Chicken, 2002). Bütün ülkelerde girişimci talebi var ama yeterince girişimci niteliğe sahip insan bulmakta sıkıntı yaşanmaktadır (Bozkurt, 1997). Ülkemizin bulunduğu konumun iyileşmesi, yakın gelecekte dünya ekonomisinde önemli yere sahip olması, daha fazla sayıda ve nitelikte girişimci yetiştirmemiz ile gerçekleşebilecektir.

Öneriler

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular ve sonuçlardan hareketle öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Spor yöneticiliği bölümlerinde verilen girişimcilik dersinin yapısının gözden geçirilerek tekrar kurgulanıp, öğrencileri motive edecek düzeye getirilmesi gereklidir. Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere oluşturdukları iş fikirlerini gerçekleştirebilecekleri ulusal düzeyde bir fon kurulmalıdır. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin üniversitelerde sporda girişimcilikle ilgili öğrenci kulüpleri kurarak faaliyetler düzenlemeleri yararlı olacaktır. Spor yöneticiliği bölümündeki öğrencilerin girişimcilik düzeylerini koruyabilmek hatta yükseltebilmek için spor sektörü temsilcileri ile bir arada olabilecekleri onların tecrübelerinden faydalanabilecekleri çalıştaylar düzenlenmelidir. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin üniversitelerde sporda girişimcilikle ilgili öğrenci kulüpleri kurarak faaliyetler düzenlemeleri yararlı olacaktır. Bu çalışma, Girişimcilik kültürümüzün iyi anlaşılabilmesi için girişimin temeli olan girişimcinin analiz edilerek seviyesinin belirlenmesi, sosyoekonomik politika yapıcılar tarafından uygulamaya konulması düşünülen bir takım faaliyetlerin ve girişimcinin de başarı oranını artırması noktasında yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Acs, Z. J. ve Varga, A. (2005). Entrepreneurship, Agglomerationand Technological Change. *Small Business Economics*, 24(3), 323-334.
- Aşkın, A., Nehir, S. ve Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 1-21.
- Boz geyik, A. (2005). *Girişimcilere Yol Haritası*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O. ve Alparslan, A. M. (2012). Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 1(15),1-27.
- Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2): 57-78.
- Börü, D. (2006). *Girişimcilik Eğilimi: M. Ü. İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.

- Bridge, S., O'Neil, K. ve Cromie, S. (1998). Understanding Enterprise, Entrepreneurship and Small Business (2nd ed.). Palgrave / Macmillan.
- Carree, M. A. ve Thurik, A. R. (2003). The Impact Of Entrepreneurship On Economic Growth In Handbook Of Entrepreneurship Research (pp. 437-471). Springer US.
- Casson, M. (1990). Internalisation Theory and Beyond. University of Reading.
- Coulter, M. K. (2001). Entrepreneurship in Action. Prentice Hall, U.S.A.
- Çetindamar, D. (2002). Türkiye'de Girişimcilik. İstanbul. TÜSİAD Yay.
- Donuk, B. (2007). Liderlik ve Spor. Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Döm, S. (2006). Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ferrante F. (2005). Revealing Entrepreneurial Talent. Small Business Economics. 25(2), 159-174.
- Gartner W. (1988). Who is an Entrepreneur? Is The Wrong Question. Entrepreneurship, Theory and Practice, 4:47-68
- Gürol, M. A. (2000). Türkiye'de Kadın Girişimci ve Küçük İşletmesi: Fırsatlar, Sorunlar, Beklentiler ve Öneriler, Atılım Üniversitesi Yayını-2, Ankara, s.61.
- Hisrich, R. D. ve Peters, M. P. (1995). Entrepreneurship-Starting Developing and Managing New Enterprise, Richard D, Irwin. INC, USA.
- İlhan, S. (2005). Bazı Değişkenler Açısından Elâzığ'da Girişimci Profili. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(1), 217-248.
- Naktiyok, A., (2004) Girişimcilik, Beta Yayınları, İstanbul, s.64.
- Özkul, G. ve Dulupçu, M. A. (2007). Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2(2), 67-92.
- Pinchot, G. (1985). Intrapreneuring, Harper and Row, New York
- Schumpeter, J. A. (1961). The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and The Business Cycle, New York, Oxford University Press.
- Van Praag, C. M. ve Versloot, P. H. (2007). What is The Value of Entrepreneurship A Review of Recent Research. Small Business Economics, 29(4), 351-382.
- Yıldız, S. (2007). Girişimcilik. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Yılmaz, E, Sünbül, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, 200-201.